

Διαθήκη Ζάππα. Ἐκ τῆς διαθήκης τοῦ ἐθνικοῦ εὐεργέτου Κωνσταντίνου Ζάππα, παρανόμως ἀνοιχθείσης ὑπὸ τοῦ ρουμανικοῦ δικαστηρίου καὶ οὐχὶ ὑπὸ τοῦ Ἑλλήνου ἐπιτετραμμένου, ὅστις ἠρκέσθη εἰς διαμαρτυρήσεις, μὴ ἀκουσθείσας, ἀποσπῶμεν τὰς ἐξῆς λεπτομερείας, εἰλημμένες ἐκ στενογραφικῶν σημειώσεων τῶν ἐνδιαφερομένων, εἰς οὓς δὲν ἐπετράπη ἡ ἀντιγραφή τοῦ ἰδιοχείρου τοῦ μακαρίτου ἐγγράφου, πρὶν ἢ τοῦτο μεταφρασθῇ εἰς τὴν ρουμανικὴν ὑπὸ τοῦ ὑπουργείου τῶν ἐξωτερικῶν ἐν Βουκουρεστίῃ: Κληρονόμον καὶ διάδοχόν μου ἀφίνω τὸ κράτος τοῦ ἑλληνικοῦ βασιλείου. Θέλω νὰ σχηματισθῇ ἐπιτροπὴ πρὸς διαχείρισιν τῆς περιουσίας μου ἀπὸ 5 προσώπων, τὸν πρόεδρον τοῦ Ἀρείου Πάγου ἐν Ἀθήναις, τὸν πρόεδρον τοῦ ἐλεγκτικοῦ συνεδρίου καὶ ἀπὸ τὸν πρόεδρον ἢ ὑποπρόεδρον τῆς ἐπιτροπῆς τῶν Ὀλυμπίων καὶ ἀπὸ τοὺς ἀνεψιούς μου Χρῆστον καὶ Ἀπόστολον, καὶ παρακαλῶ τὴν ἑλληνικὴν Κυβέρνησιν ὥστε ἡ ἐπιτροπὴ αὕτη, ἡ ὁποία θὰ ὀνομάζεται »Ζάππειος ἐπιτροπὴ«, νὰ φροντίσῃ ν' ἀναγνωρισθῇ διὰ νόμου καὶ νομικὸν πρόσωπον. Ἀφίνω ἐθέσιον εἰσὸδῆμα εἰς τὴν σχολὴν μου »Ζάππειον« Κωνσταντινῶν φρ. 30 χιλ. μὲ τὴν ὑποχρέωσιν νὰ δίνη ὡς ἐμβατήκι 200 λίρ. ἐτησίως εἰς τὰ Καταστήματα τῶν Ἐπὶ Πύργων. Ἡ Ζάππειος ἐπιτροπὴ νὰ συστήσῃ εἰς τὸ Λάμπροβον ἓνα ὑφαντήριο, νὰ δίδῃ δὲ ἐτησίως τὰ ἐξῆς ποσὰ εἰς τὰς ἐξῆς σχολάς: Δέκλῃς 3000 φρ. Ῥόβιανης 1200, Δελβίνου 1200, Κηπάρου 1000, Κόριανη καὶ Κακόση 1400, Κουντεκούκι 500, Νήβιανη 1200. Τὰ περισσεύματα τῶν εἰσοδημάτων μου θὰ χρησιμοποιοῦνται, ὅπως ἀγοράζονται ἀκίνητα κτήματα ἐν Ἑλλάδι, διότι θέλω ὅλη ἡ κίνητη περιουσία μου νὰ γείνη ἀκίνητος. Μετὰ τὸν θάνατόν μου τὸ σῶμά μου νὰ ταφῇ εἰς τὸ νεκροταφεῖον τῶν Ἀθηνῶν, μετὰ ἐξ δὲ ἐτη ἀπὸ τῆς θανάτῃς μου, τὰ μὲν ὅσα τοῦ σώματός μου νὰ ταφῶσιν εἰς τὸ νεκροταφεῖον Λαμπρόβου, τὸ δὲ κρανίον μου εἰς τὴν σχολὴν τοῦ Ζαππείου Κωνσταντινουπόλεως. Ἐπιθυμῶ νὰ τυπωθῇ ἡ διαθήκη μου καὶ ἀπὸ τὴν ἀλληλογραφίαν ὅσα ἔγγραφα καὶ γράμματα ἐπισημα ἢ μὴ καὶ ὅσα ἠθέλεν ἐγκρίνει ἡ Ζάππειος ἐπιτροπὴ. — Συμπληρωματικαὶ λεπτομερείαι εἶνε αἱ ἐξῆς: ὅτι ὁ αἰοίδιμος ἀνὴρ ἰδρύει δύο γεωργικὰς σχολάς, μίαν ἐν Ἡπειρῷ καὶ ἑτέραν εἰς τὰ ἐν Θεσσαλίᾳ κτήματά του, ἐντέλλεται δὲ νὰ προσληφθῶσιν εἰς τὰς σχολὰς ταύτας υἱοὶ γεωργῶν ἐξ ὅλων τῶν ἐπαρχιῶν τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Εὐρωπαϊκῆς Τουρκίας, οἱ ὅποιοι νὰ διδασκῶσιν τὴν ἡθικὴν, ἀριθμητικὴν, γραφικὴν καὶ τὰς στοιχειώδεις γεωργικὰς γνῶσεις πρὸς καλλιτέρευσιν τῶν προϊόντων, οἱ ὅποιοι νὰ χρησιμεύσωσιν ὡς παράδειγμα εἰς τοὺς ἑγχωρίους τῶν.»

Ἡ γενεαίς. Ἡ ἀξία τῆς γενεαίδος ἐξετιμᾶτο διαφόρως παρὰ τοῖς διαφόροις λαοῖς τῆς ἀρχαιότητος. Ἐν Ἀνατολῇ ἡ γενεαὶς ἀπὸ ἀρχαιοτάτων χρόνων ἀπῆλθε μεγάλης τιμῆς καὶ ἐφέρετο ὑπὸ πάντων γενικῶς ἐν πλήρει αὐξήσει, ἐξαιρέσι τῶν Αἰγυπτίων οἵτινες μόνον εἰς τὸν πῶγονα ἀφίνον βραχὺ τι καὶ στενὸν γένειον. Διὰ νόμου ἦτο ἀπηγορευμένον εἰς τοὺς Ἑβραίους νὰ κείρῃσι τὸν πῶγονα, καὶ οἱ Ἕλληνες δὲ μέχρι τῶν χρόνων Ἀλεξάνδρου τοῦ Μεγάλου ἐδεύοντο τὴν γενεαίδα ὡς κόσμημα καὶ σέμνωμα τοῦ ἀνδρός, καὶ μόνον οἱ δυστυχοῦντες ἢ πενθοῦντες ἔκειρον αὐτήν. Μόλις τότε, διὰ τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου ἐγένετο σύνθηδες τὸ κείρειν τὴν γενεαίδα, καὶ τὸ ἐπιτέδευμα τῶν κουρέων ἀπέκτησε μεγάλῃν σπουδαιότητα, καὶ τὰ κουρεῖα ἤρχισαν νὰ χρησιμεύσωσι καὶ ὡς μέρη συναδρόσεως τῶν περιέργων, τῶν φιλόρων, τῶν σεπρολόγων καὶ τῶν κακογλώσσων. Οἱ Ῥωμαῖοι ἐπαγωνοφόρον μέχρι τοῦ ἔτους 300 πρὸ Χριστοῦ. Ὁ Κικέρων λέγει ὅτι ἐπὶ 400 ὅλα ἔτη οἱ κουρεῖς ἦσαν ἀγνωστοὶ ἐν Ῥώμῃ. Κατὰ τὸ ἔτος 300 π. Χ. ὁ Π. Πικίνιος Μένας ἔφερεν ἐκ Σικελίας εἰς Ῥώμην τὸν πρῶτον κουρέα (tonsor). Ἐκτοτε τὸ κείρειν τὰ γένηα ἐγένετο ἐν Ῥώμῃ γενικὴ συνήθεια. Διὰ τοῦτο πᾶσαι αἱ εἰκόνες καὶ τὰ ἀγάλματα ἀπὸ τοῦ τελευταίου αἰῶνος τῆς δημοκρατίας μέχρι τῶν χρόνων τοῦ αὐτοκράτορος Ἀδριανοῦ εἶνε ἀνεξαίρετως ἄνευ γενεαίων. Καθ' ὅλον τὸ χρονικὸν τοῦτο διάστημα οἱ εἰς τὰς ἀνωτέρας τάξεις ἀνή-

κοντες Ῥωμαῖοι, μόνον ὅσακις εἶχον πένθος, ἀφίνον τὴν γενεαίδα νὰ αὐξάνῃ (barba promissa). Ἡ ἡμέρα, καθ' ἣν ὁ νεαρὸς Ῥωμαῖος (ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον κατὰ τὸ 27 ἔτος τῆς ἡλικίας του) ἔκειρε κατὰ πρῶτην φοράν τὸ γένειον, ἦτο δι' αὐτὸν ἡμέρας ἑορτῆς, τὸ δὲ ἀποκοπὴν γένειον ἀφιερούτο εἰς τινα θεόν. Πρῶτος ὁ αὐτοκράτωρ Ἀδριανὸς ἀφῆκε πάλιν τὴν γενεαίδα του ν' αὐξήσῃ, ὅπως καλύπτῃ δι' αὐτῆς τὰς ἐπὶ τοῦ προσώπου του ἐλαίας. Τὸ παράδειγμα δι' τοῦ αὐτοκράτορος ἤρχισαν καὶ ἄλλοι νὰ μιμῶνται, ὅπως ὥστε ἐντὸς ὀλίγου τὸ παγωνοφορεῖν ἐγένετο αὐθις γενικὴ συνήθεια. πρὸ πάντων οἱ στρατιῶται ἔτρεφον μακρὰς γενεαίδας, εἰς τινὰς δὲ ἐπαρχίας, ὡς ἐν Γαλλίᾳ, οἱ νικηφόροι στρατιῶται ἐδεύοντο τὴν γενεαίδα ὡς ἰδικὸν τῶν προνόμιον καὶ ἀπηγόρευον εἰς τοὺς ἡττημένους νὰ παγωνοφορῶσι. Παρὰ τοῖς ἀρχαίοις Γερμανοῖς, τοῖς Δυτικογότθοις καὶ τοῖς Βουργουνδοῖς, τὸ κείρειν τὴν γενεαίδα ἦτο σημεῖον ἀνελευθερίας καὶ αἰνίας. Ἐκ τῆς συνήθειας τοῦ τρέφειν μακρὰς γενεαίδας ἔλαβον τὸ ὄνομα τῶν οἱ Λογγοβάρδοι (= Μακροπώγωνες).

Κατὰ τὸν μεσαιῶνα ὑπέστη πολλὰς καὶ ταχέας μεταβολὰς τὸ ἀφορῶν τὴν γενεαίδα ἔθιμον, διότι ὅτε μὲν ἦτο συνήθεια νὰ φέρῃσι πλήρη γενεαίδα, ὅτε δὲ μὲν ὑπογένειον ἄνευ μύστακος, ὅτε δὲ μύστακα καὶ ὑπογένειον, ὅτε δὲ μόνον μύστακα. Ἀπὸ τοῦ δωδεκάτου αἰῶνος καὶ ἐξῆς ἐπεκράτει καθ' ὅλον σχεδὸν τὸν μέσον αἰῶνα ἡ συνήθεια τῆς ἐντελοῦς ἀγενείας, δηλαδὴ τῆς ἐντελοῦς ἐλλείψεως γενεαίων, μόνον δὲ ἐν Ἀνατολῇ ἐξηκολοῦθει ἡ γενεαὶς νὰ θεωρῆται ὡς ἀπαραίτητον κόσμημα τοῦ ἀνδρός. Ἐκ τοῦτου μάλιστα ἀνεφύησαν καὶ ἔριδες μεταξὺ τῆς ὀρθοδόξου καὶ τῆς Ῥωμαϊκῆς Ἐκκλησίας. Οἱ ὀρθόδοξοι ἱερεῖς ὑπερήσπιζον τὴν γενεαίδα καὶ περιεφρόνουν τοὺς ἀγενεῖους ἀγίους τῶν Λατίνων.

Περὶ τὰ τέλη τοῦ μεσαιῶνος ἤρχισαν καὶ ἐν τῇ Δύσει ἡγεμόνες, ἱππῶται, καλλιτέχναι καὶ ἐπιστήμονες νὰ τρέφωσι γενεαίδας. Περὶ φημι ὅτι εἶνε τὸ ὑπογένειον Ἑρρίκου τοῦ Τετάρτου »Henri quatre.« Ἀλλὰ ἡ Μόδα εἶνε ἰδιότροπον γράβδιον, καὶ ἡ Γαλλία ἦτο καὶ τότε ὅπως καὶ ὕστερον ἡ δίδουσα τοὺς νόμους τοῦ συρμοῦ εἰς ὅλην τὴν Εὐρώπην. Ὅτε μετὰ τὸν θάνατον Ἑρρίκου τοῦ Τετάρτου ἀνέβη ἐπὶ τοῦ θρόνου ὁ ἐννεαετής Λουδοβίκος δέκατος τρίτος, οἱ Γάλλοι εὐγενεῖς καὶ οἱ αὐλικοὶ ἤρχισαν πάντες νὰ ξυρίζωνται χάριν τοῦ ἀγενείου μονάρχου, μόνον δὲ εἰς τὰς παρειὰς ἀφίνον μικρὸν τι γένειον καὶ εἰς τὸ κάτω χεῖλος ὀλίγας τρίχας (»belle royale«). Ἡ μόδα αὕτη ἐπὶ μακρὸν χρόνον ἦτο ἡ μόνη ἐπικρατοῦσα, καὶ μόνον ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ἀνεφαίνετο ὁ μύσταξ. Ἡ γενεαὶς ἐντελῶς ἠφρανίσθη κατὰ τὸν δέκατον ὀγδοὺν αἰῶνα, καὶ μόλις τῇ 1815 ἤρχισε πάλιν ν' ἀναφαίνεται. Πέτρος ὁ μέγας ἐφορολόγει τὰς γενεαίδας, ὅπως ἐκπολιτίσῃ καὶ ἐξωτερικῶς τοὺς Ῥώσους. Μόνον οἱ δοῦλοι καὶ οἱ ἱερεῖς εἶχον τὸ δικαίωμα νὰ παγωνοφορῶσι, χωρὶς νὰ πληρώνωσι φόρους διὰ τὴν γενεαίδα τῶν. Ἐν Ῥωσίᾳ καὶ σήμερον ἐτι οἱ χωρικοὶ καὶ οἱ ἱερεῖς τρέφουσι μακρὰς γενεαίδας. Ἐν Γαλλίᾳ διὰ τοῦ Ναπολέοντος τοῦ Τρίτου τὸ αἰχμηρὸν ὑπογένειον ἔγεινε πόλιν τοῦ συρμοῦ, φηνομάζετο δὲ οὐχὶ πλέον »Henri quatre« οὔτε »royale« ἀλλὰ »Imperiale«.

Σήμερον ἐν γένει οὔτε εἰς τοὺς στρατιώτας οὔτε εἰς τοὺς πολίτας ἐπιβάλλεται ὥρισμένος τις τύπος ἢ ἀπαρέγκλιτος νόμος τοῦ συρμοῦ ὅσον ἀφορᾷ τὰ γένηα. Ἐκαστος δύναται ν' ἀκολουθῇ τὸ γούστο τοῦ χωρὶς νὰ φοβῆται μήπως προσκρούσῃ πρὸς τὰς ἀπαιτήσεις τῆς μόδας. Ἀλλ' ἡ ἐλευθερία αὕτη τῶν γενεαίων ὑπάρχει μόλις ἀπὸ τινων ὀλίγων δεκαετηρίδων. Αἱ πλήρεις γενεαίδες, αἵτινες σήμερον εἶναι συνηθέσταται, καθίστανται πρὸ τινων ἐτῶν πολιτικῶς ὑπόπτους τοὺς φέροντας αὐτάς. Πρὸ πάντων εἰς τοὺς στρατιώτας καὶ δημοσίους ὑπαλλήλους ἐπεβάλλοντο ἐν Γερμανίᾳ πρὸ ὀλίγων σχετικῶς ἐτῶν ὥρισμένοι τύποι ἀφορῶντες τὴν παγωνοφορίαν. Ὡς παράδοξον ἀναφέρομεν ἐνταῦθα ὅτι πρὸ πεντήκοντα περίπου ἐτῶν ἐν Κιρχессεν τῆς Γερμανίας οἱ στρατιωτικοὶ ὤφειλον νὰ φέρωσι γενεαίδας ἐν σχήματι τοῦ γράμματος »W« διότι ὁ ἄρχων τῆς χώρας φηνομάζετο Wilhelm (Γουλιέλμος).